

Graminor

NIBIO

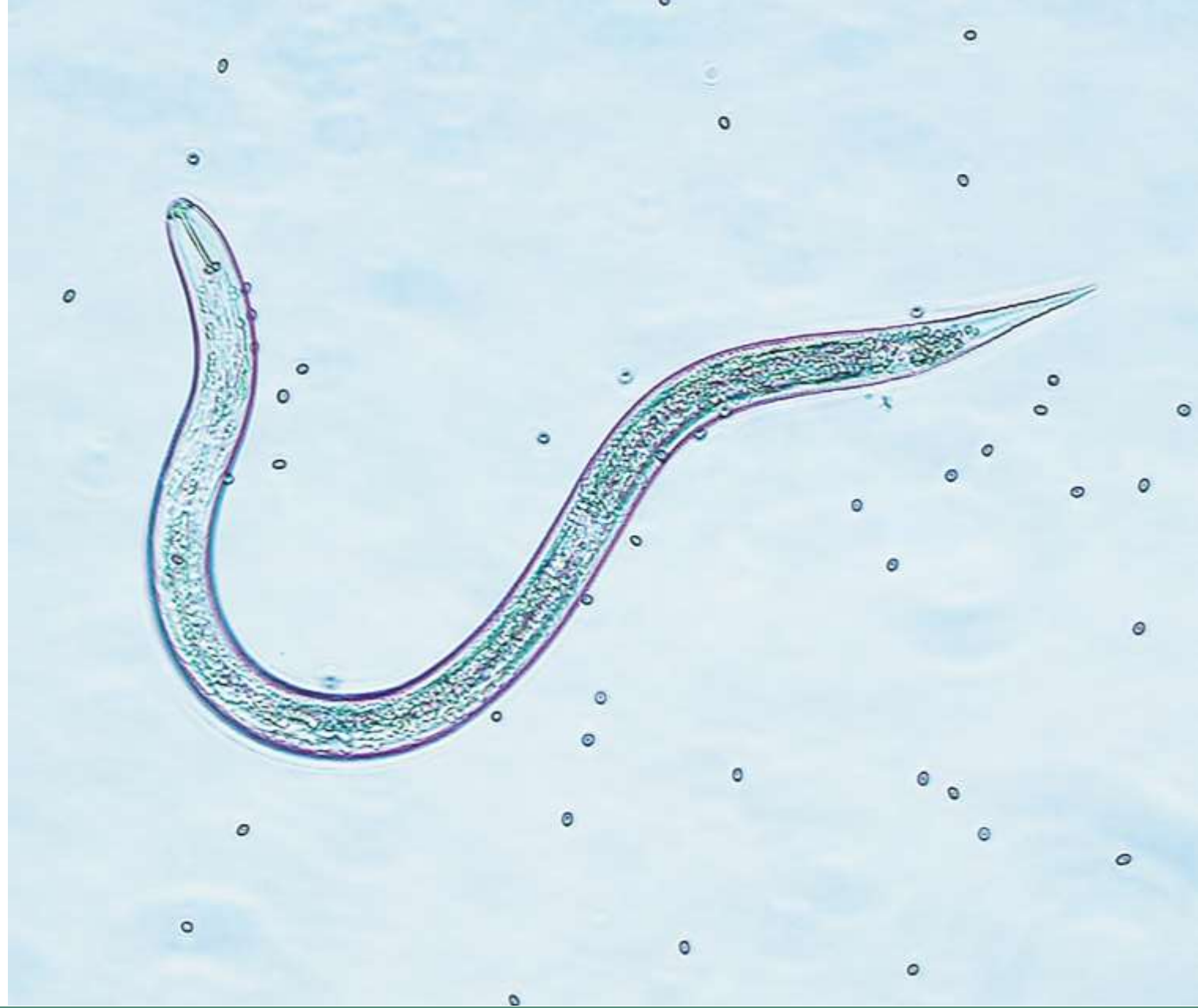
Nematoder og resistens som foredlingsmål i korn

Korn 2026 – Marit Skuterud (NIBIO) og Constantin Jansen (Graminor)

Korncystenematode

Liten men viktig
skadeorganisme i korn!

Korncystenematode

Liten men viktig
skadeorganisme i korn!

- Angriper tidlig om våren

Korncystenematode

Liten men viktig
skadeorganisme i korn!

- Angriper tidlig om våren
- Forstyrrer rot-utvikling

Korncystenematode

Liten men viktig
skadeorganisme i korn!

- Angriper tidlig om våren
- Forstyrrer rot-utvikling
- Ødelegger vann og næringsopptak

Korncystenematode

Liten men viktig skadeorganisme i korn!

- Angriper tidlig om våren
- Forstyrrer rot-utvikling
- Ødelegger vann og næringsopptak
- Skadene forveksles eller overses

Gunhild havre

Gunhild havre

Havre

Betong vårhvete

Gunhild havre

Mirakel vårhvete

Prosjektet CENEM

Innovasjonsprosjekt i næringslivet (IPN)

Prosjekteier: Graminor

Prosjektperiode: 2023-2027

- Kartlegge kunnskap
- Kartlegge resistens- og toleranseegenskaper
- Kartlegge molekulære markører for effektiv foredling
- Undersøke effekten av utvalgte tiltak på nematoder
- Målrettet formidling

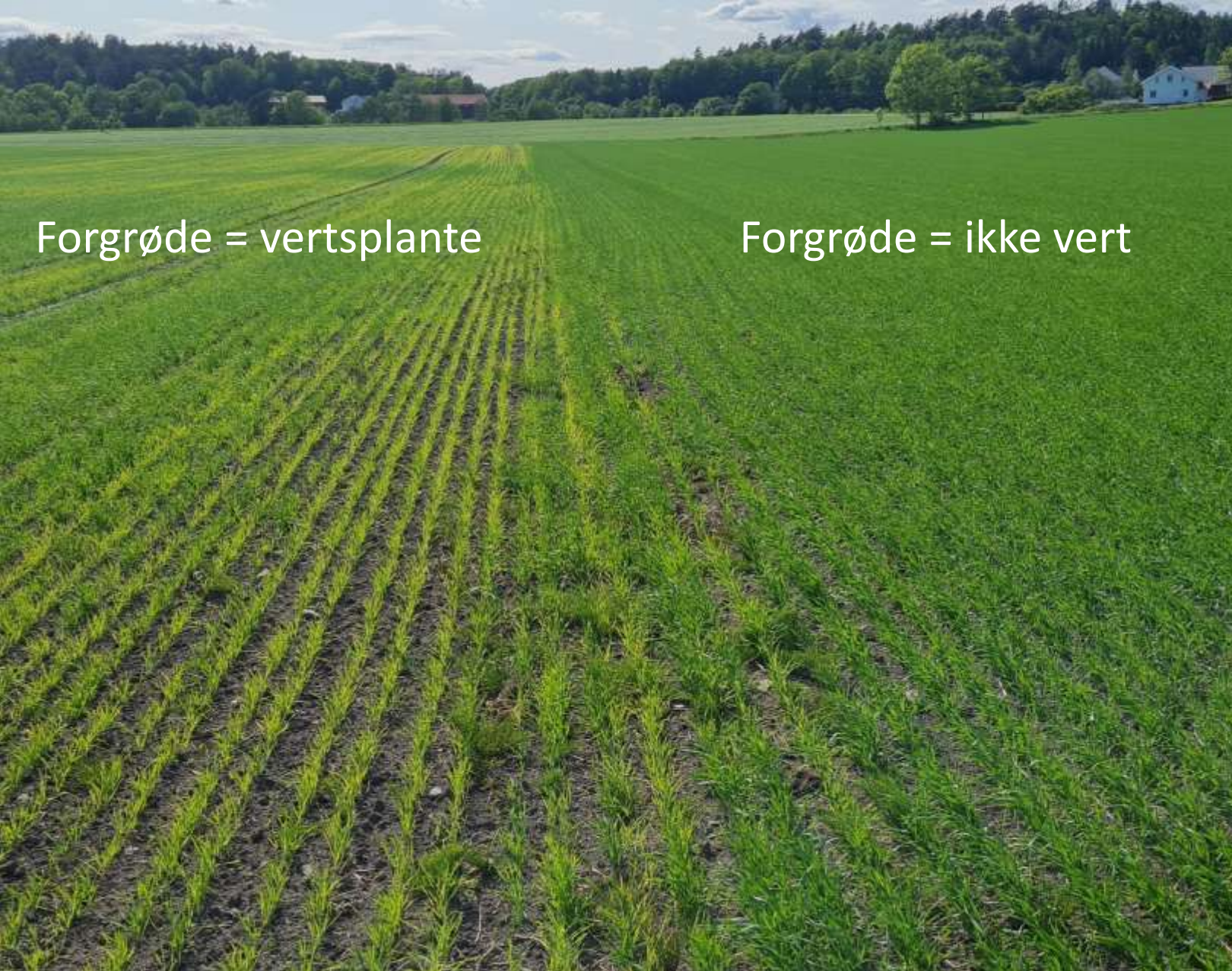

Behov for kunnskap!

Spørreundersøkelse til 4000 kornbønder
med ca. 25 % respons

- 50 % mener nematoder er aktuell skadeorganismer
- 50 % vet ikke hva de skal se etter
- 45 % kjenner ikke tiltak mot nematoder

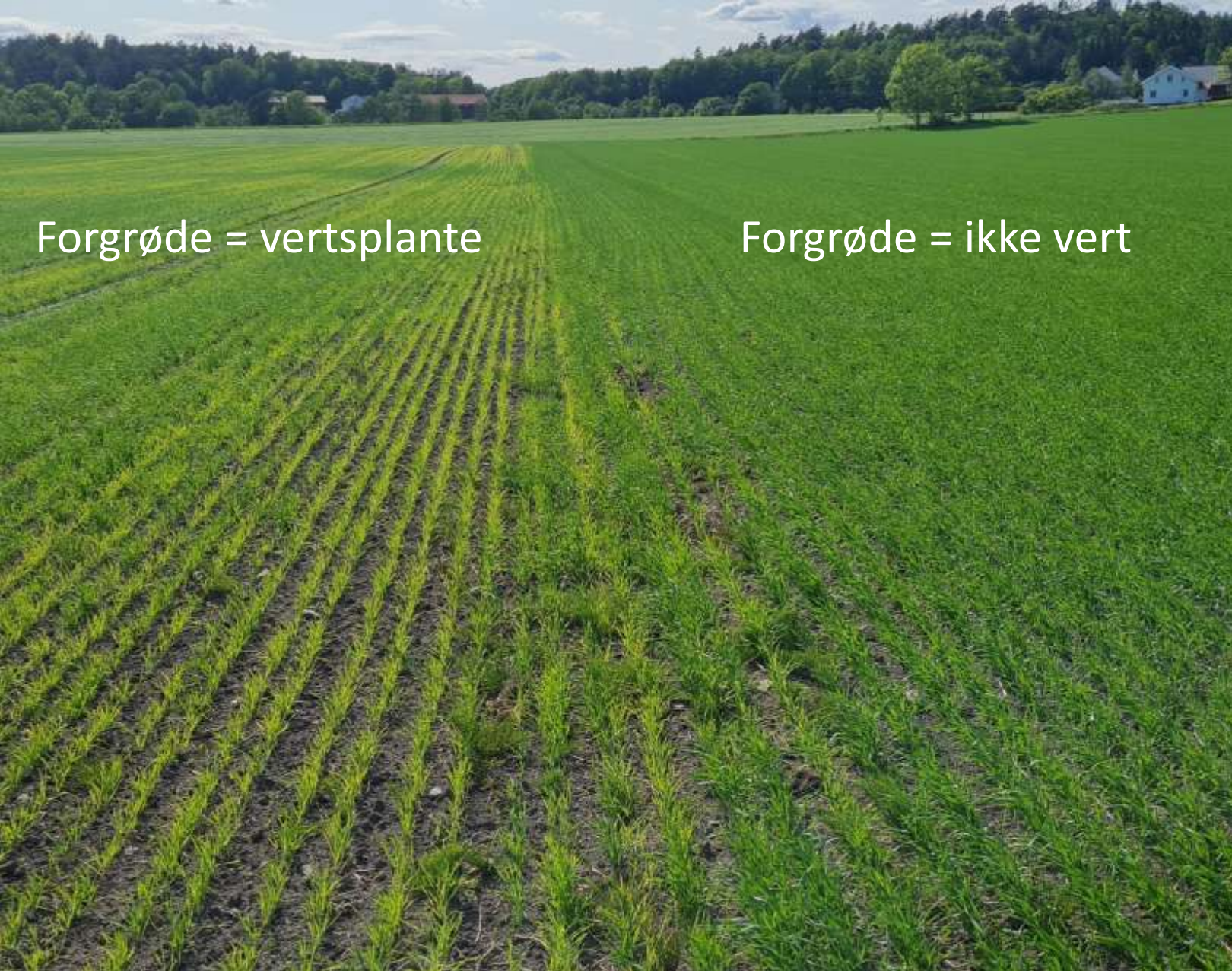
Forgrøde = vertsplante

Forgrøde = ikke vert

Tiltak

Vekstskifte er effektivt!

- Oljevekster
- Erter
- Åkerbønner
- Potet
- Grønsaker

Forgrøde = vertsplante

Forgrøde = ikke vert

Tiltak

Vekstskifte er effektivt!

- Oljevekster
- Erter
- Åkerbønner
- Potet
- Grønsaker
- Resistente sorter

Resistens og toleranse

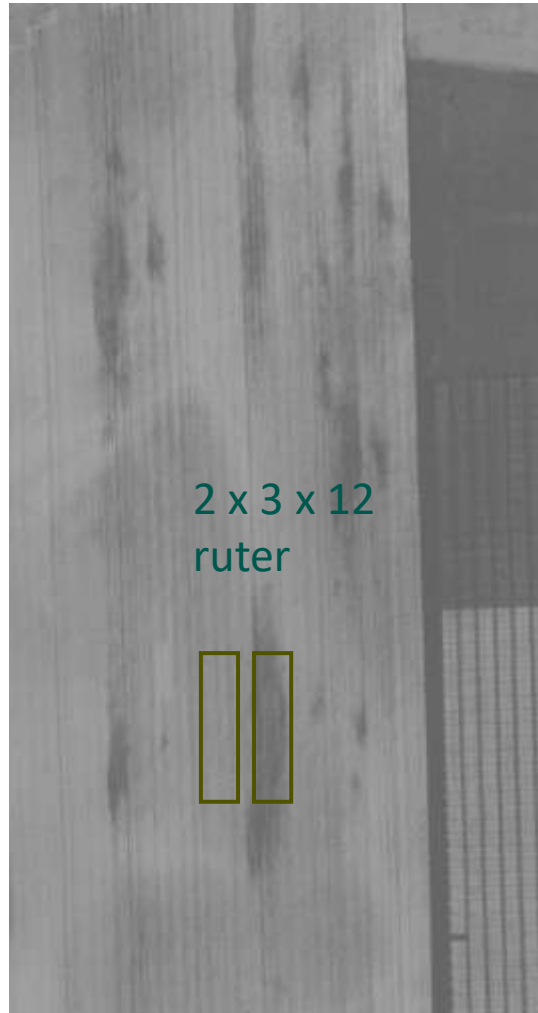
Sort	Nematoder	Avling
Resistent	går ned	kan gå ned
Tolerant	kan øke	stabil

Vi vil ha begge deler!

Resistens er evnen til å **begrense infeksjonen** av nematoden. Resistens er ofte genetisk basert og spesifikk for visse nematodearter.

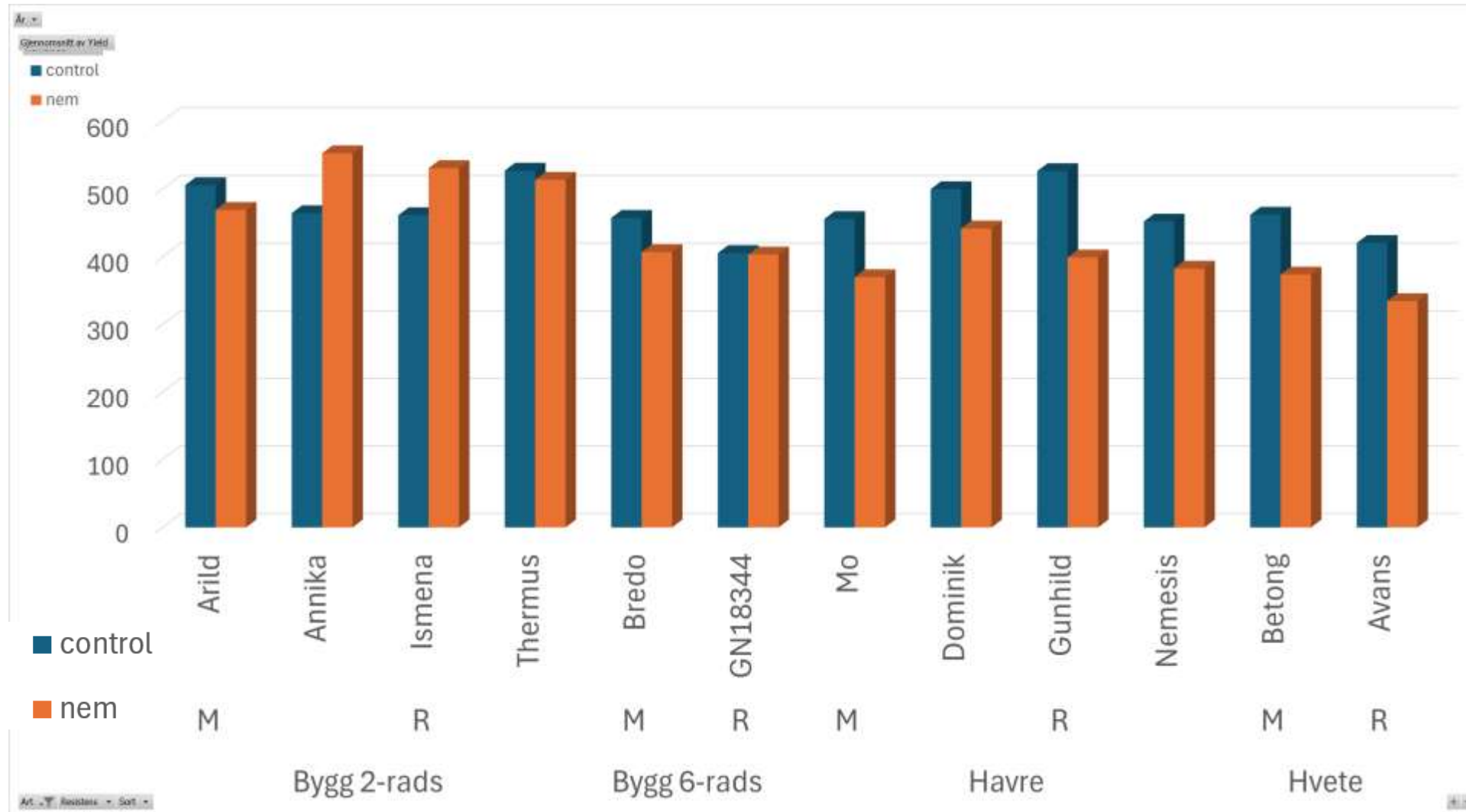
Toleranse betyr at planten kan **oppretholde god vekst og avling til tross** for infeksjon av nematoder.

CeNem feltforsøk på Bjørke

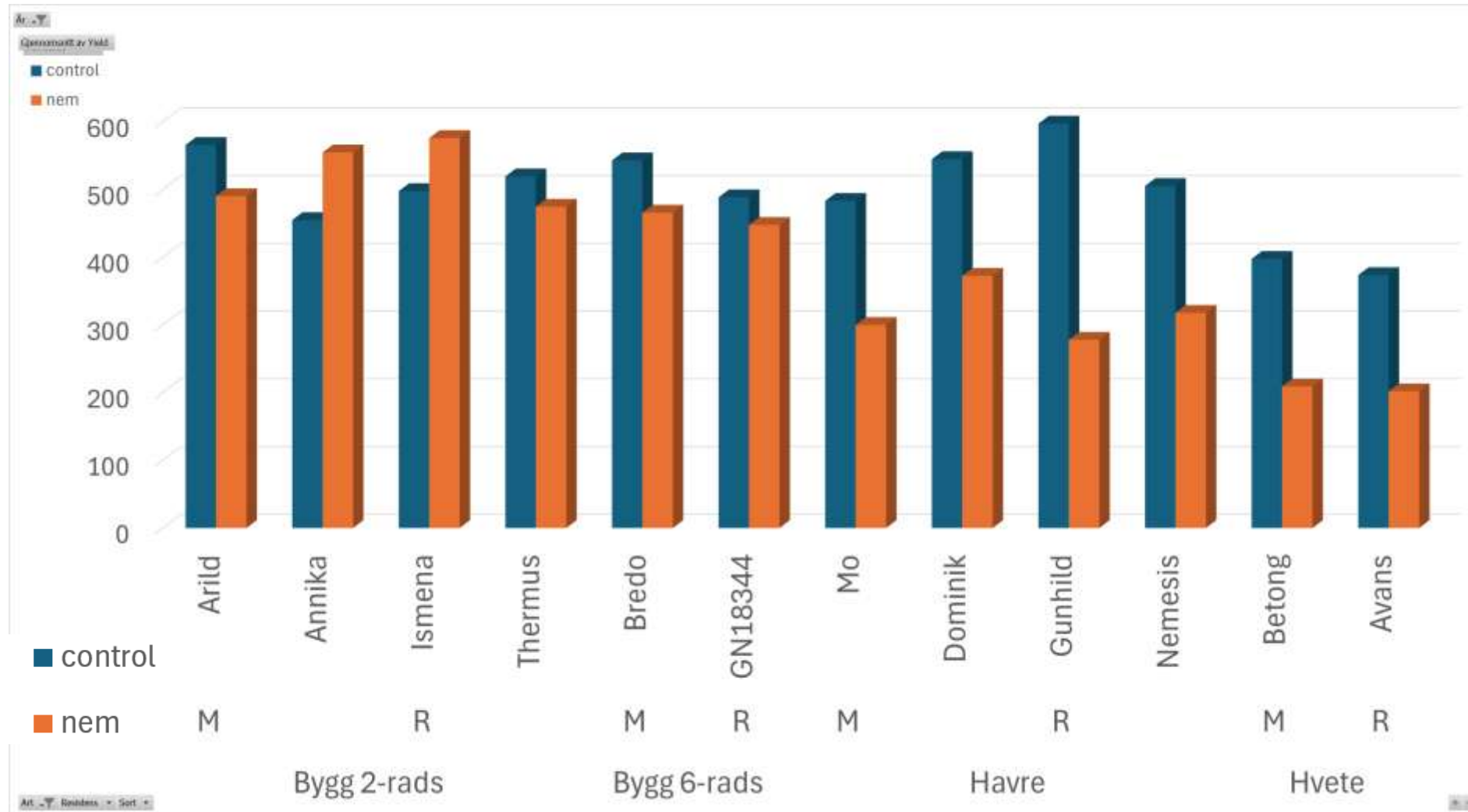
Sort	Art	Resistens (markør)
GN18344	6-rad bygg	R
Bredo	6-rad bygg	M
Annika	2-rad bygg	R
Arild	2-rad bygg	M
Ismena	2-rad bygg	R
Thermus	2-rad bygg	R
Domenik	Havre	R
Nemesis	Havre	R
Gunhild	Havre	R
Mo	Havre	M
Avans	Hvete	R
Betong	Hvete	-

Nematode-toleranse i feltforsøk (avling 2023-2025)

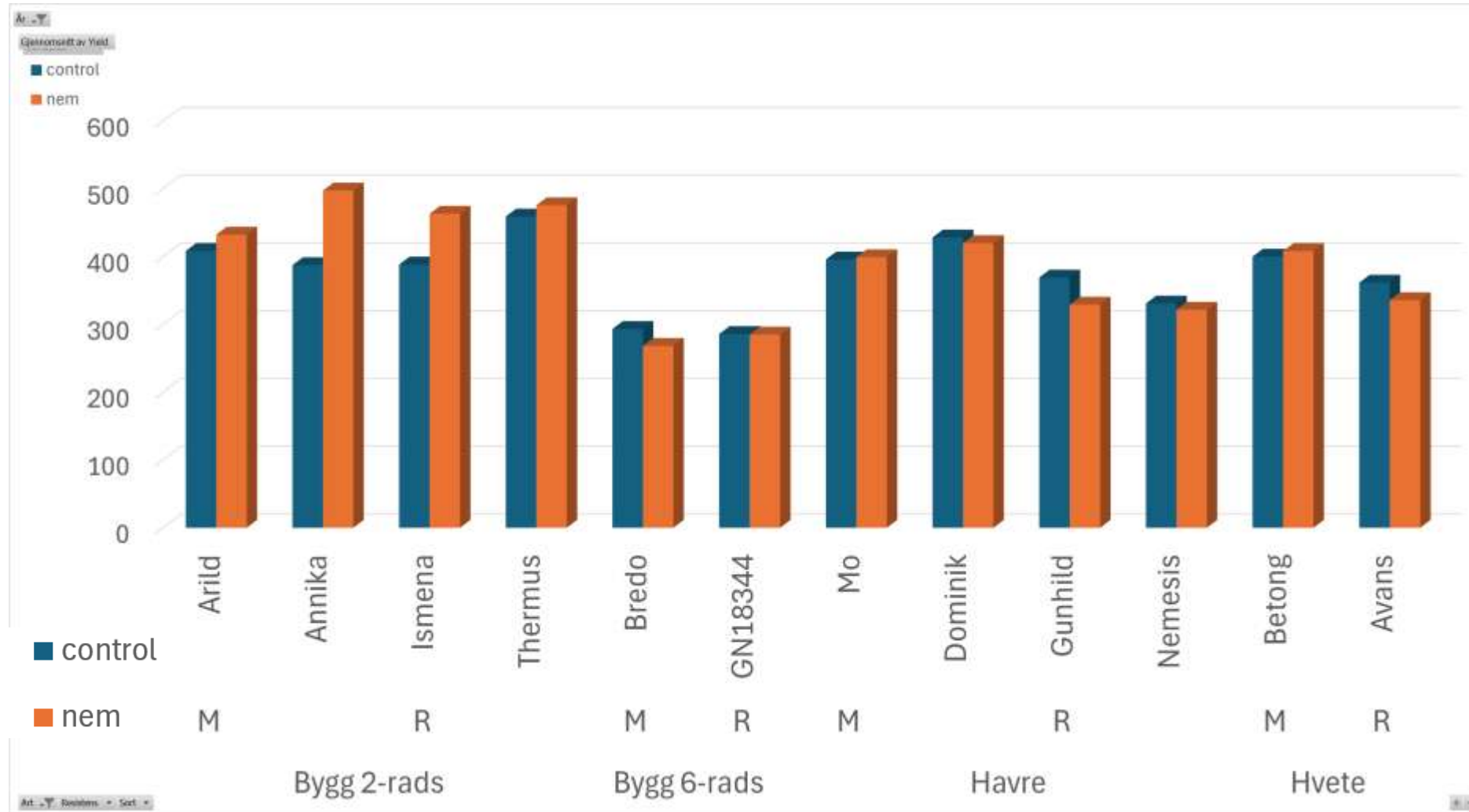
Ikke noe signifikant avlingstap bortsett fra havre og hvete i 2023

Nematode-toleranse i feltforsøk (avling 2023)

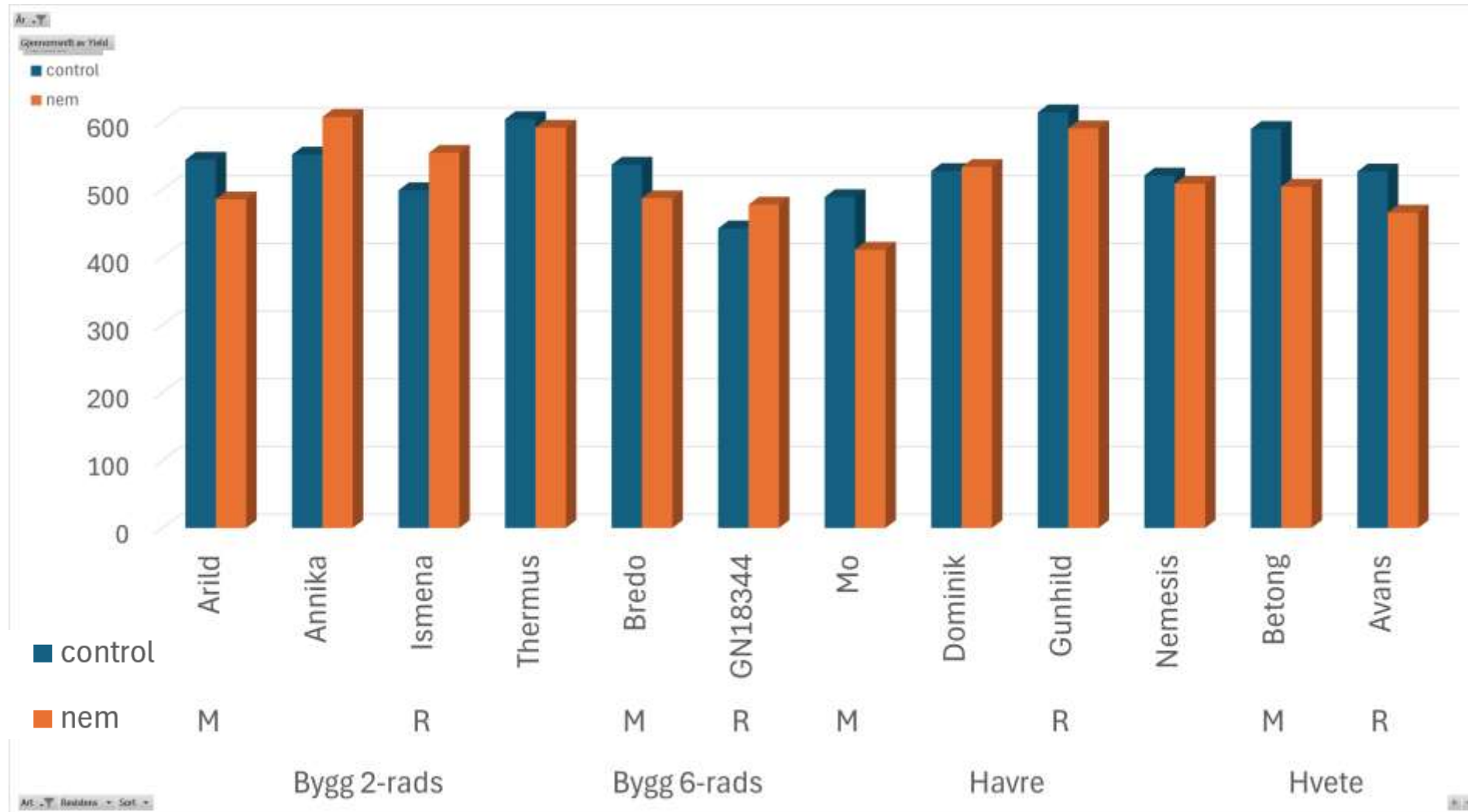
Ikke noe signifikant avlingstap bortsett fra havre og hvete i 2023

Nematode-toleranse i feltforsøk (avling 2024)

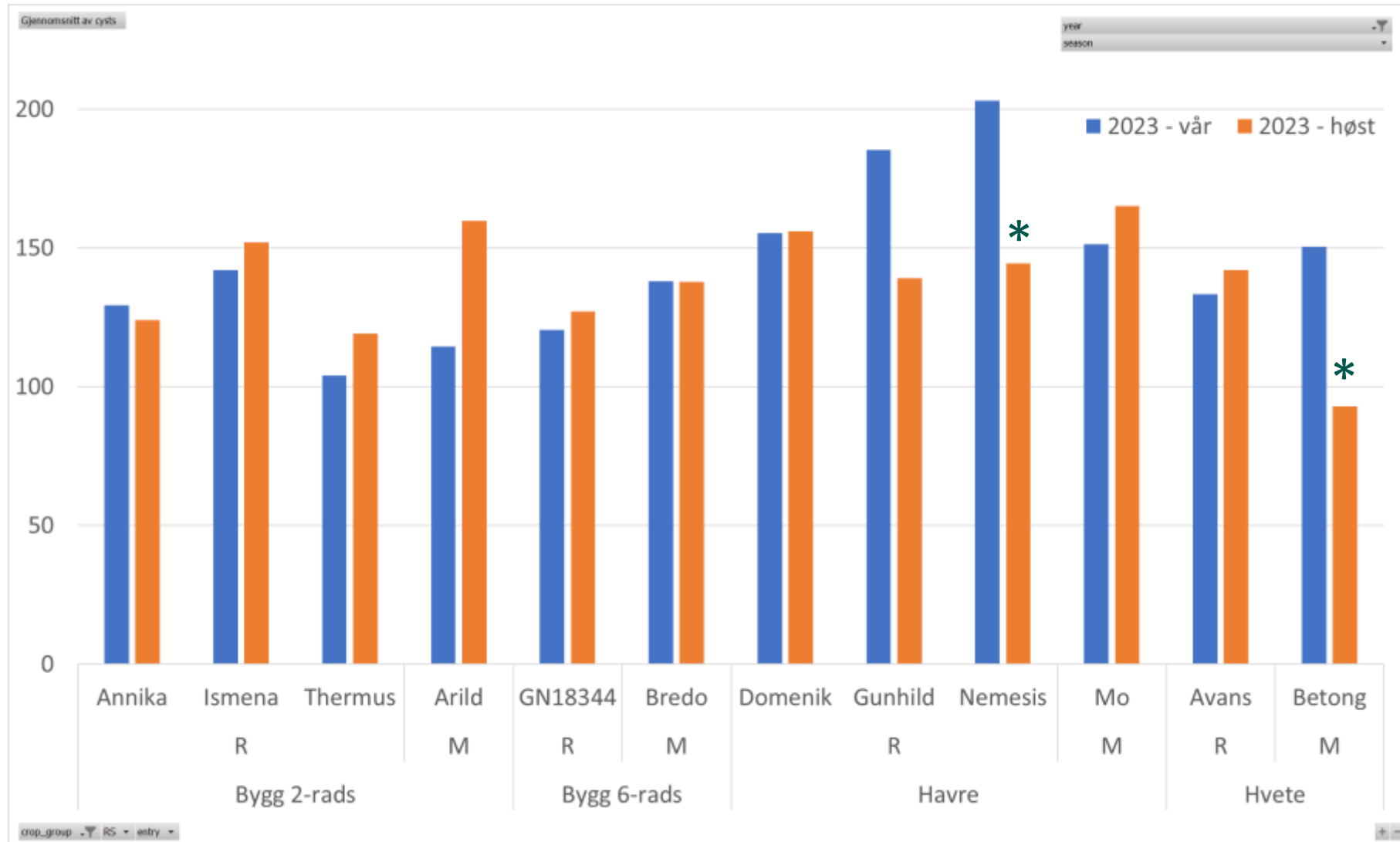
Ikke noe signifikant avlingstap bortsett fra havre og hvete i 2023

Nematode-toleranse i feltforsøk (avling 2025)

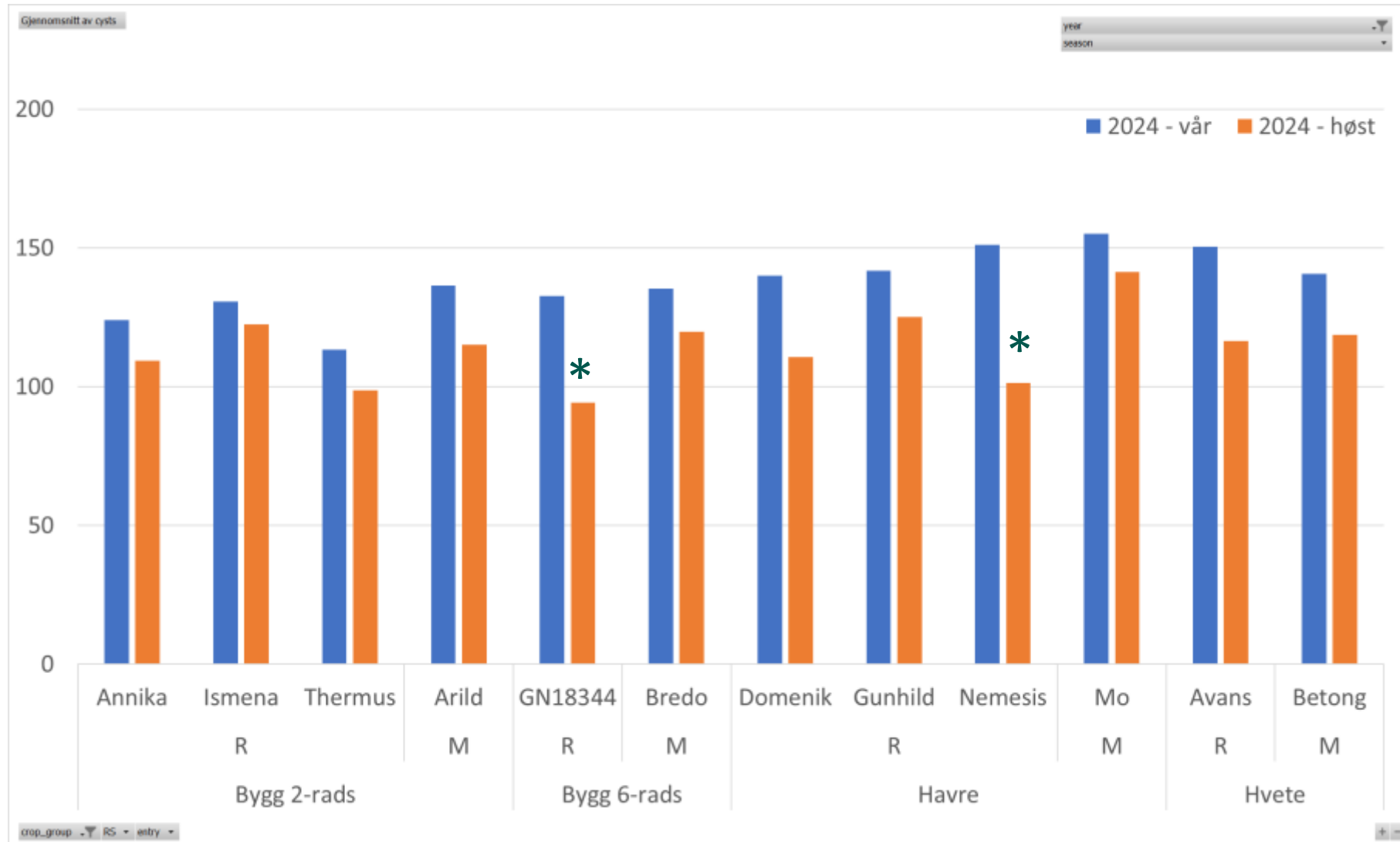

Ikke noe signifikant avlingstap bortsett fra havre og hvete i 2023

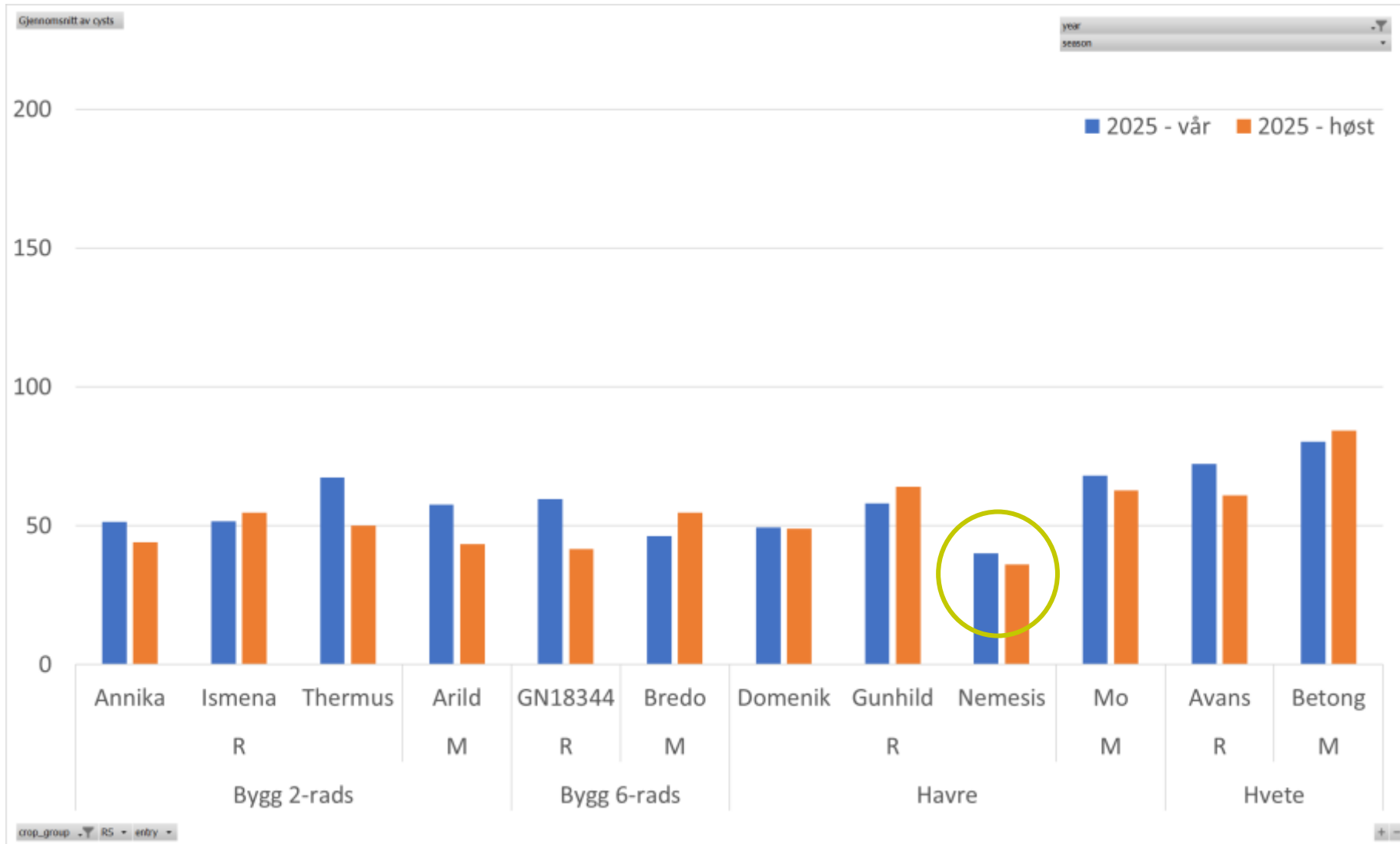
Resistens i felt (Antall cyster 2023)

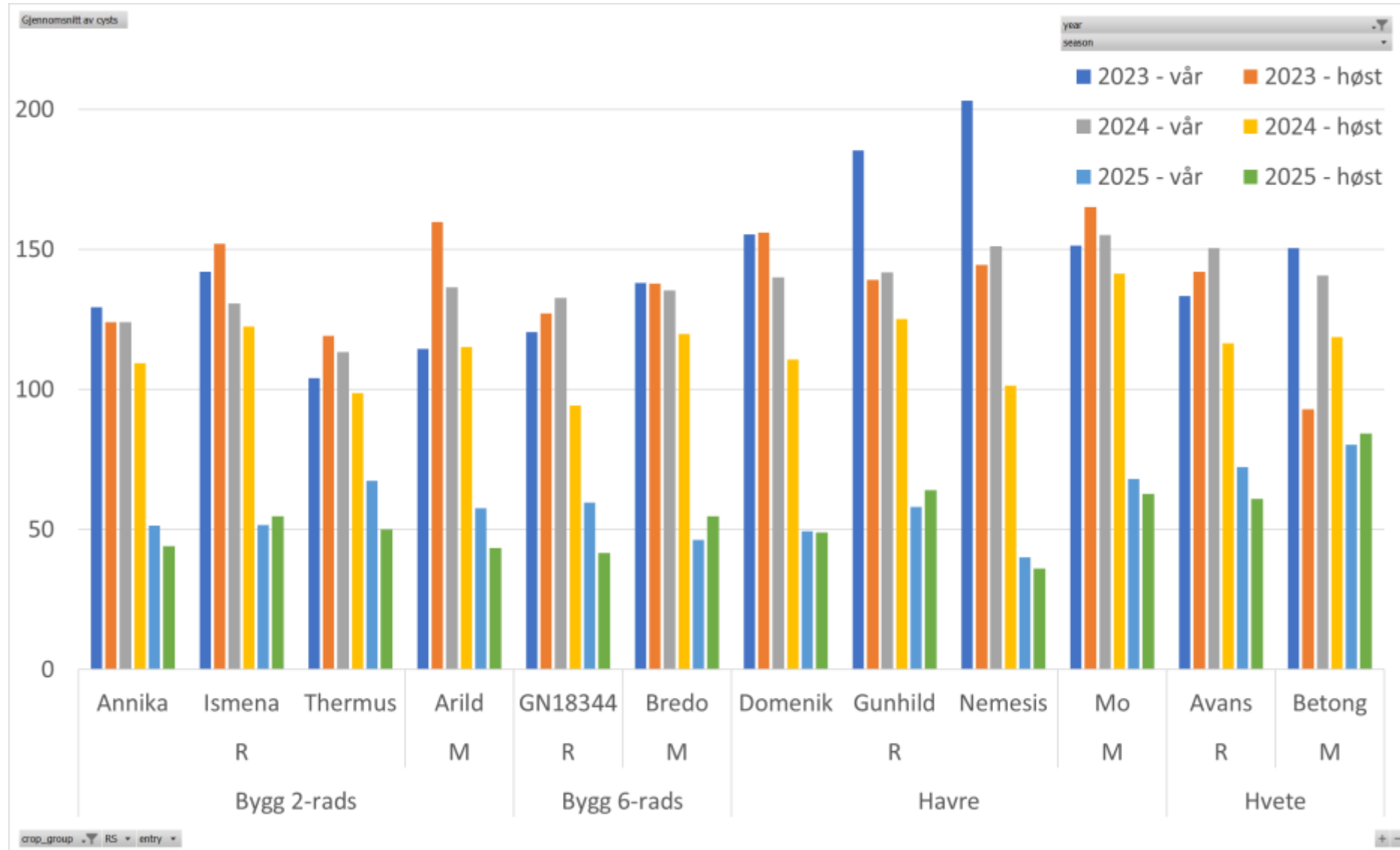
Resistens i felt (Antall cyster 2024)

Resistens i felt (Antall cyster 2025)

Resistens i felt (Antall cyster 2023-2025)

Bygg resistens vs. toleranse

Byggsort	Radtype	SNP-markør	2023 Rør DK	Feltforsøk 2023 Resistens	Toleranse Ø Avlingsred. 2023-2025 (Nem/utenNem)
GN18344	6-rad	R	Res, (1,5 cys,)	Nøytral	Ingen (99,8%)
Brage	6-rad	M	mott, (16,5 cys,)		
Bredo	6-rad	M	mott, (15 cys,)	Nøytral	Noe (89,3%)
Heder	6-rad	M	mott, (20,5 cys,)		
Rødhette	6-rad	M	mott, (18,5 cys,)		
Sverre	6-rad	M	mott, (14,5 cys,)		
Vertti	6-rad	M	mott, (11 cys,)		
Annika	2-rad	R	Res, (0 cys,)	Nøytral	Ingen (120,2%)
Thermus	2-rad	R	Res, (0 cys,)	Nøytral	Ingen (97,6%)
Arild	2-rad	M	mott, (11,5 cys,)	Nøytral	Lite (93,9%)
Ismena	2-rad	R	Res (?), (1,5 cys,)	Nøytral	Ingen (115,4%)
Torgeir	2-rad	M	mott, (9,5 cys,)		
Bente	2-rad	R	Res, (0 cys,)		
Halvor	2-rad	R			
Maalfrid	2-rad	M	mott, (5,5 cys,)		
Pihl	2-rad	M	mott, (5,5 cys,)		

Havre resistens vs. toleranse

Sort	Resistens- markør	2023 Rør DK Antall cyster rase 1	Feltforsøk Resistens	Toleranse Ø Avlingsred. 2023-2025 Nem/utenNem
Nemesis	R	0	Resistent (?)	85,9%
Gunhild	R	3	Nøytralt	77,3%
Domenik	M/R	4,5	Nøytralt	89,2%
Mo	M	40,5	Nøytralt	82,3%
Odal	M	61		
Ringsaker	M	43		
Vinger	M	64		
Ridabu	M	75		
Eidskog	M	65		
Romedal	M	59		
Hanstad	M	46,5		

Konklusjoner fra prosjektet så langt

- Vi har utfordringer med nematoder i korn i Norge og behov for mer kunnskap
- Feltforsøk er vanskelig (årseffekt, plog og prøvetaking). Nedgang i antall cyster i alle ruter gjør det vanskelig å konkludere. Kun Nemesis reduserte antall cyster i 2 av 3 år signifikant.
- Resistens er ikke likt toleranse
- Resistente 2-rader (Annika, Ismena, Thermus) reagerte som tolerante sorter i cystenematode infiserte felt.
- Resistensen er bekreftet i eksakte laboratorieforsøk
- Resistens fra 2-rads bygg er overført til 6-rad
- Vi har funnet kandidater for genetiske markører for nematode-resistens også i havre

Takk for oppmerksomheten!

constantin.jansen@graminor.no

marit.vennatro@nibio.no